

14.12.2020

Jakelussa mainitut

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta

Johdanto

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettua lakia (jäljempänä *VTJ-laki*). Muutoksilla mahdollistettaisiin henkilötunnuksen muuttaminen nykyistä laajemmin niissä tilanteissa, joissa henkilötunnus on rikoksen seurauksena kolmannen osapuolen tiedossa ja olosuhteiden perusteella olisi ilmeistä, että henkilötunnusta tullaan käyttämään rikollisiin tarkoituksiin. Lisäksi henkilötunnuksen muuttamisella olisi voitava suurella todennäköisyydellä ehkäistä henkilötunnuksen väärinkäytöstä aiheutuvia merkittäviä haitallisia seurauksia.

Tavoitteena on, että hallituksen esitys annetaan eduskunnalle kevätistuntokaudella 2021.

Tausta

Valtiovarainministeriö on hallituksen 11.11.2020 tekemän linjauksen jälkeen valmistellut ehdotuksen lainsäädäntömuutokseksi, joka mahdollistaisi henkilötunnuksen muuttamisen nykyistä laajemmin. Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä virkatyönä. Kysymys henkilötunnuksen muuttamisen mahdollisuuksien laajentamisesta on noussut tarkasteluun erityisesti Psykiatrikeskus Vastaamon tietomurtotapauksen johdosta, mutta liittyy myös yleisemmin yhteiskunnan ja tietojenkäsittelyn digitalisoitumisen mahdollistamiin uudenlaisiin väärinkäytöksiin tai niiden yleistymiseen.

Tavoitteet ja aikataulu

Ehdotetuilla VTJ-lain henkilötunnuksen muuttamisen edellytyksiä koskevilla säännöksillä pyritään mahdollistamaan henkilötunnuksen muuttaminen nykyistä

laajemmilla perusteilla. Henkilötunnuksen muuttamisen mahdollistamisella nykyistä laajemmin on tarkoitus vähentää henkilötunnuksella tehtävien väärinkäytösten mahdollisuuksia ja vähentää esimerkiksi tietoturvaloukkausten ja tieto- ja viestintärikosten uhreiksi joutuneille aiheutuvaa vahinkoa väärin käsiin joutuneista identiteettitiedoista. Ehdotetuista säädösmuutoksilla on merkitystä esimerkiksi tilanteissa, joissa henkilötunnuksia on joutunut sivullisten käsiin rikollisen toiminnan johdosta.

Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.6.2021.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunto pyydetään toimittamaan sähköisessä muodossa viimeistään 14.1.2021 www.lausuntopalvelu.fi kautta tai vaihtoehtoisesti osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi. Kaikki saadut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan www.lausuntopalvelu.fi –verkkosivustolla. Lausuntopalvelussa lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet.

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä. Lausunnon voivat antaa myös muut kuin jakelussa mainitut tahot.

Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi valtiovarainministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan pyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti:

VTJ-lain muutokset

- Näettekö ehdotetun VTJ-lain muutoksen tehokkaaksi keinoksi vähentää tietoturvaloukkausten uhreille aiheutuvaa vahinkoa? Onko muita tehokkaampia keinoja vähentää uhreille aiheutuvaa vahinkoa?
- Viitaten kappaleeseen 4.1. keskeisistä ehdotuksista, tulisiko selvitysvastuun jakautumisesta säätää henkilötunnuksen muuttamista hakevan ja Digi- ja väestötietoviraston välillä? Tulisiko Digi- ja väestötietovirastolle säätää jokin erityinen tiedonsaantioikeus vireillä olevaan rikosasiaan liittyvistä tiedoista siinä tapauksessa, että selvitysvastuun jakautumisen katsottaisiin edellyttävän nykyistä laajempaa tiedonsaantioikeutta?

Vaikutusten arviointi

- Keskeiset kehitys- ja tarkennuskohteet esityksen vaikutusten arvioinnin osalta (esimerkiksi vaikutukset tietoja käsittelevien tiedonhallintaan ja tietoaineistojen muodostamiseen tai vaikutukset asiakkaisiin, mikäli asiakas ei ole toteuttanut hänen vastuullaan olevia toimenpiteitä).

Yleiset kommentit

- Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta

Esityksen vaikutustenarviointia jatketaan lausuntokierroksen aikana ja sitä täydennetään myös saatujen lausuntojen perusteella. Lausunnonantajia pyydetään osaltaan tuomaan esille sellaiset mahdolliset vaikutukset, joita esitysluonnoksessa ei ole vielä otettu huomioon.

Hallituksen esityksestä on lausuntokierrosta varten käännetty pääasiallinen sisältö, pykälät sekä säännöskohtaiset perustelut. Hallituksen esitysluonnos on muilta osin parhaillaan käännettävänä. Keskeiset osat perusteluista pyritään täydentämään lausuntopalvelu.fi:ssä käytössä oleviin materiaaleihin vielä lausuntokierroksen aikana. Lausunnonantajia, jotka tarvitsevat käyttöönsä laajempia ruotsinkielisiä materiaaleja pyydetään olemaan yhteydessä valmistelijoihin.

Esitysluonnos sekä saadut lausunnot ja niistä laadittava yhteenveto julkaistaan valtioneuvoston hankesivulla <https://vm.fi/hanke?tunnus=VM192:00/2020> tunnuksella VM192:00/2020.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antavat:

Sami Kivivasara, lainsäädäntöneuvos, yksikön päällikkö, 050 344 3104,
sami.kivivasara@vm.fi

Maria Kekäläinen, neuvotteleva virkamies, 050 599 7097,
maria.kekalainen@vm.fi

Sirpa Paatero
Kuntaministeri

Sami Kivivasara
lainsäädäntöneuvos, yksikön päällikkö

Liitteet

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta

Ruotsinkielinen käännös lausuntopyynnöstä

Ruotsinkielinen käännös hallituksen esitysluonnoksen pääasiallisesta sisällöstä, lakiehdotuksista ja säännöskohtaisista perusteluista

Jakelu

2M-IT Oy
Aalto-yliopisto (Aalto-korkeakoulusäätiö)
Abilita Oy
Ahvenanmaan maakuntahallitus
Ahvenanmaan terveyden- ja sairaanhoito
Akaan kaupunki
Akava ry
Aktia Pankki Oyj
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Arene
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Auran kunta
Brändön kunta
CGI
Danske Bank Oyj
Digi- ja väestötietovirasto
DNA Oyj
Eckerön kunta
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
EK
Eko Systems Oy
Elisa Oyj
ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus)
Eläketurvakeskus
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Espoon kaupunki
Etelä-Karjalan liitto
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimisto
Etelä-Pohjanmaan liitto
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Etelä-Savon maakuntaliitto
Etelä-Savon Sairaanhoitopiiri
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Etlä
Eurajoen kunta
Euran kunta
Evijärven kunta

Ficom
Finanssiala ry
Finanssivalvonta
Finströmin kunta
Forssan kaupunki
F-Secure
Fujitsu Finland Oy
Föglön kunta
Getan kunta
Gofore
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hammarlandin kunta
Hangon kaupunki
Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
Helsingin kaupunki
Helsingin yliopisto
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
Honkajoen kunta
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta
Huoltovarmuuskeskus
Hyrnsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hämeen liitto
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan kaupunki
Hätäkeskuslaitos
lin kunta
Iisalmen kaupunki
Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki

Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Inkoon kunta
Isojoen kunta
Isokyrön kunta
Istekki Oy
Itä-Savon sairaanhoitopiiri
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen yliopisto
Pietarsaaren kaupunki
Janakkalan kunta
Joensuun kaupunki
Jokioisten kunta
Jomalan kunta
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Juankosken kaupunki
Juuan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta
Jyväskylän kaupunki
Jyväskylän yliopisto
Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kainuun liitto
Kainuun sairaanhoitopiiri
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE
Kansallisarkisto
Kansaneläkelaitos
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri
Karijoen kunta

Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Kaupan liitto
Kaustisen kunta
Keiteleen kunta
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keski-Pohjanmaan liitto
Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Keski-Suomen liitto
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri
Kesko
Keskusrikospoliisi
Keuruun kaupunki
KEVA
Kihniön kunta
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kemiönsaaren kunta
Kinnulan kunta
Kirkkonummen kunta
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki
Kolarin kunta
Konkurssiasiamiehen toimisto
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Mustasaaren kunta
Korsnäsön kunta
Kotkan kaupunki
Kouvolan kaupunki
Kristiinankaupunki

Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kuluttajaliitto
Kuluttajariitalautakunta
Kumlingen kunta
Kuntaliitto
Kuntien Tiera Oy
Kuopion kaupunki
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuusamon kaupunki
Kymenlaakson Liitto
Kymenlaakson sairaanhoitopiiri
Kymijoen ICT – Kaakkois-Suomen tieto Oy
Kyyjärven kunta
Kärkölän kunta
Kärsämäen kunta
Kökarin kunta
Lahden kaupunki
Laihian kunta
Laitilan kaupunki
Lapin aluehallintovirasto
Lapin liitto
Lapin sairaanhoitopiiri
Lapin yliopisto
Lapinjärven kunta
Lapinlahden kunta
Lapinliitto
LapIT Oy
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lappeenrannan–Lahden teknillinen yliopisto LUT
Lapsiasiavaltuutettu
Lapuan kaupunki
Luodon kunta
Laukaan kunta
Lemin kunta
Lemlandin kunta
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta

Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto
Limingan kunta
Liperin kunta
Lohjan kaupunki
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Loviisan kaupunki
Luhangan kunta
Lumijoen kunta
Lumparlandin kunta
Luumäen kunta
Luvian kunta
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri
Maa- ja metsätalousministeriö
Maahanmuuttovirasto
Maanmittauslaitos
Maalahden kunta
Maarianhaminan kaupunki
Marttilan kunta
Maskun kunta
Meidän IT ja talous Oy
Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Miehikkälän kunta
Mikkelin kaupunki
Monetra Oy
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Nivalan kaupunki

Nixu
Nokian kaupunki
Nordea
Nousiaisten kunta
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
Uusikaarlepyyn kaupunki
Närpiön kaupunki
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Oikeusrekisterikeskus
Oma Säästöpankki Oyj
Onnettomuustutkintakeskus
OP Ryhmä
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opintotuen muutoksenhakulautakunta
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulun kaupunki
Oulun yliopisto
Outokummun kaupunki
Padajoen kunta
Paimion kaupunki
Paltamon kunta
Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Patentti- ja rekisterihallitus
Pedersören kunta
Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhon kunta
Pertunmaan kunta
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pihtiputaan kunta
Pirkanmaan liitto
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri
Pirkkalan kunta
Pohjanmaan liitto

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiiri
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Pohjois-Savon liitto
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Poliisihallitus
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
POP Pankkiliitto osk
Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki
Posion kunta
Posti
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puolustusministeriö
Puumalan kunta
Pyhtään kunta
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Päijät-Hämeen liitto
Päijät-Hämeen sairaanhoitopiiri
Pälkäneen kunta
Pääesikunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raision kaupunki
Rajavartiolaitoksen esikunta
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Raaseporin kaupunki
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reaktor

Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Rikosseuraamuslaitos
Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saarijärven kaupunki
SAK ry
Sallan kunta
Salon kaupunki
Saltvikin kunta
Sarastia Oy
Sastamalan kaupunki
Satakunnan sairaanhoitopiiri
Satakuntaliitto
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki
Sievin kunta
Siikaisten kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta
Sisäministeriö
Siuntion kunta
Sodankylän kunta
Soinin kunta
Solita
Someron kaupunki
Sonnajärven kunta
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta
Soste
Sotkamon kunta
Sottungan kunta

S-ryhmä
STTK ry
Sulkavan kunta
Sundin kunta
Suojelupoliisi
Suomen Asiakastieto Oy
Suomen evankelis-luterilainen kirkko
Suomen Kuntaliitto ry
Suomen Ortodoksinen kirkko
Suomen Standardisoimisliitto SFS ry
Suomen Tilaajavastuu Oy
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Suomen Yrittäjät ry
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Svenska Handelsbanken AB, Suomen sivukonttoritoiminta
Svenska handelshögskolan
Sysmän kunta
Säkylän kunta
Säästöpankkiliitto osk
Taipalsaaren kunta
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Tammelan kunta
Tampereen kaupunki
Tampereen yliopisto (Tampereen korkeakoulusäätiö)
Tapaturmavakuutuskeskus
Tasa-arvovaltuutettu
Teknologiateollisuus
TELA
TeliaSonera Finland Oyj
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teuvan kunta
Tieteen Tietotekniikan keskus CSC Oy
Tieto Oyj
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tilastokeskus
Ti. Kosken kunta
Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Toivakan kunta

Tornion kaupunki
Trimble
Tulli
Turun kaupunki
Turun yliopisto
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta
Työttömyysvakuutusrahasto
Ulkoasiainministeriö
Uvilan kaupunki
Urjalan kunta
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uudenmaan liitto
Uuraisten kunta
Uusikaupunki
Vaalan kunta
Vaasan kaupunki
Vaasan sairaanhoitopiiri
Vaasan yliopisto
Vakuutusosasto
Valkeakosken kaupunki
Valtakunnanvoudinvirasto
Valtimon kunta
Valtiokonttori
Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus
Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE
Vantaan kaupunki
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomen liitto
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri
Vehmaan kunta
Verohallinto
Veronmaksajain Keskusliitto
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vetelin kunta

Vieremän kunta
Vihdin kunta
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
Visma Public Oy
Vårdön kunta
Vöyrin kunta
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki
Ympäristöministeriö
Ypäjän kunta
Ålandsbanken Abp
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki